

Universiteit Leiden

Overzicht cursussen Informatievaardigheid

Universitaire Bibliotheken Leiden

Collegejaar 2019-2020

Deze brochure geeft een overzicht van de cursussen op het gebied van informatievaardigheid die worden aangeboden door de Universitaire Bibliotheken Leiden (UBL).

Informatievaardigheid betreft de combinatie van de volgende competenties:

- Onderkennen wanneer informatie nodig is
- in staat zijn de benodigde informatie op te sporen
- in staat zijn informatie te evalueren
- in staat zijn informatie effectief gebruiken
- in staat zijn informatie zorgvuldig en integer te gebruiken.

Deze competenties vallen onder de paraplu van “academische vaardigheden”. In de Bijlage zijn twee nadere specificaties van informatievaardigheid opgenomen, gerelateerd aan de competenties van onderzoekers. (“The Information Literacy Lens” en “The well-informed researcher”)

Alle cursussen worden geëvalueerd met behulp van een vragenlijst van het ICLON. Indien nodig stellen wij cursussen op basis van deze evaluaties bij.

Naast klassikale workshops bieden we de meeste cursussen ook in een digitale variant aan.

De cursussen worden verzorgd voor de volgende doelgroepen:

- Studenten aan de Universiteit Leiden
- Docenten aan de Universiteit Leiden
- Onderzoekers aan de Universiteit Leiden

Alle klassikale cursussen kunnen ook in het Engels worden verzorgd. De meeste tutorials zijn in Nederlands en Engels beschikbaar.

Indien u gebruik wilt maken van ons aanbod neem dan contact op met uw [vakreferent](#).

1. Kennismaking met de bibliotheken

1.1. Virtuele rondleidingen

Leerdoel: kennismaking met bibliotheken: Er zijn films beschikbaar over de volgende bibliotheken: Universiteitsbibliotheek, Asian Library, en Bibliotheek Rechten. De films geven een beeld van de belangrijke ruimtes, digitale collecties, uitleenmogelijkheden, werkplekken, werkwijze lockers UB.

Doelgroep: In Leiden startende studenten (met name eerstejaars)

Duur: 5 minuten per filmpje

Uitvoering: plaats- en tijdonafhankelijk via [website](#)

1.2. Catalogustutorial

Leerdoel: eenvoudig catalogusgebruik, boeken lenen, aanvragen, reserveren; artikelen vinden. Inclusief virtuele rondleidingen

Vorm: [online tutorial met zoekopdrachten](#)

Doelgroep: In Leiden startende studenten (met name eerstejaars)

Duur: 30 minuten

Uitvoering: Plaats- en tijdonafhankelijk via [website](#) of Blackboard

1.3. Toets Catalogus

Speciaal om na te gaan of het volgen van de Catalogustutorial tot resultaat geleid heeft, bieden wij bij de Catalogustutorial in Blackboard een toets aan. Wij adviseren dringend om studenten deze toets te laten maken. De toets bestaat uit 15 vragen, variërend in moeilijkheidsgraad. Het resultaat van de toets wordt opgenomen in het Grade Center in Blackboard.

2. Online trainingen

Inhoud:

- Virtuele rondleidingen
- Zoeken van wetenschappelijke informatie
- Leidse Catalogus
- Beoordelen van gevonden informatie
- Verwerken en verwijzen
- Wetenschappelijk publiceren.
- Start een scriptie
- Open access
- Datamanagement

Vorm: interactieve tutorials

De trainingen worden aangeboden via de website van de bibliotheken

(<https://www.bibliotheek.universiteit leiden.nl/training/webcursussen>) én via Blackboard (*Course Catalog* onder *Bibliotheken*). Alle online trainingen zijn ook beschikbaar in het Engels.

Op verzoek kunnen per opleiding een of meerdere modules klaargezet worden in Blackboard, inclusief toetsen.

3. Informatie zoeken

3.1. Cursus “Informatie vinden” met eigen onderwerp

Leerdoel: Google Scholar; vakspecifieke databases; zoeken met trefwoorden.

Vorm: hands-on training aan de hand van eigen onderwerp (Maximale groepsgrootte 20 deelnemers per instructie. Bij groepen van meer dan 200 studenten wordt overlegd over de werkwijze)

Doelgroep: Eerste- en tweedejaars studenten

Verplichte voorkennis: Catalogustutorial

Duur: 90 minuten

Uitvoering: Informatiespecialist of vakreferent

Digitale varianten:

- Online workshop Informatie vinden in Universiteit Leiden (gemaakt in Blackboard)
- [Webcursussen Zoeken van wetenschappelijke informatie](#) (ook in Blackboard aan te bieden mét toets)

3.2. Cursus “Informatie vinden” aan de hand van een casus

Leerdoel: Google Scholar; vakspecifieke databases; zoeken met trefwoorden.

Vorm: hands-on training aan de hand van uitgereikte casus (alle studenten dezelfde casus). (Maximale groepsgrootte 20 deelnemers per instructie. Bij groepen van meer dan 200 studenten wordt overlegd over de werkwijze)

Doelgroep: Eerste- en tweedejaars studenten

Verplichte voorkennis: Catalogustutorial

Duur: 90 minuten

Uitvoering: Informatiespecialist of vakreferent

Digitale varianten:

- [Tutorials Informatie vinden in Universiteit Leiden.](#)
- Webcursussen [Zoeken van wetenschappelijke informatie](#) (ook in Blackboard aan te bieden mét toets)

4. Informatie beoordelen

Leerdoel: leren werken met een aantal objectieve beoordelingscriteria voor websites, boeken, tijdschriftartikelen en krantenartikelen.

Doelgroep: studenten

Vorm: hands-on groepsinstructie

Duur: 90 minuten

Uitvoering: Informatiespecialist of vakreferent

Digitale varianten:

- [Webcursussen Beoordelen van gevonden informatie](#) (ook in Blackboard aan te bieden mét toets)

5. Start een scriptie

Leerdoel: onderzoeksvraag bepalen, zoekstrategie opzetten, vakspecifieke bronnenkennis, selecteren van relevante literatuur.

Doelgroep: scriptieschrijvers

Vorm: hands-on training aan de hand van eigen onderwerp

Duur: 90 minuten

Uitvoering: vakreferent

Digitale Varianten:

- Online workshop Start een scriptie in Leiden, gemaakt in Blackboard
- [Webcursussen Start een scriptie](#) (ook in Blackboard aan te bieden)

6. Paper Clinics

Leerdoel: Literatuuronderzoek, resultaten bewaren en verwerken, introductie bibliografische software, zoals Endnote. Inhoud wordt afgestemd met deelnemers.

Doelgroep: Masterstudenten, PhD's, nieuwe medewerkers

Vorm: Een-op-een begeleiding, gesprek

Duur: max. 90 minuten

Uitvoering: Vakreferent, na individuele afspraak

Alternatief: Toolbox, diverse modules

7. Plagiaatpreventie

Leerdoel: wat mag wél en wat mag niet? Auteursrecht, citeren

Vorm: interactieve presentatie aan de hand van vele vormen van plagiaat en (on)geoorloofd hergebruik van informatie.

Doelgroep: Studenten

Duur: 90 minuten

Werkvorm: hands-on groepsinstructie

Uitvoering: Informatiespecialist

Digitale varianten:

[Webcursussen Verwerken en verwijzen](#) (ook in Blackboard aan te bieden mét toets)

8. Bibliografische software (Endnote/Mendeley)

Leerdoel: Endnote/Mendeley gebruiken, gegevens importeren, gebruiken in Worddocumenten

Vorm: Hands-on instructie voor groepen

Doelgroep: studenten, PhD's, onderzoekers, aanmelding per groep van minimaal 6 deelnemers

Duur: 120 minuten

Uitvoering: Informatiespecialist

9. Library crash course

Leerdoel: Korte introductie van Leidse bibliotheeksystemen voor (buitenlandse) masters

Vorm: Hands-on

Doelgroep: (buitenlandse) masters

Duur: 60 minuten

Uitvoering: Informatiespecialist

10. Workshop “ How to make your work Open Access”

Leerdoel: Inleiding op Open Access, Open Access in diverse vakgebieden.

Vorm: College met opdrachten

Doelgroep: Onderzoekers

Duur: Afhankelijk van wensen opleiding

Uitvoering: Vakreferent

11. Werken met onderzoeksdata

Leerdoel: Gebruiken van openbaar beschikbare onderzoeksdata, duurzaam opslaan van onderzoeksdata, werken met een datamanagementplan. Inhoud wordt in overleg vastgesteld.

Vorm: in overleg vast te stellen

Doelgroep: (startende) onderzoekers

Duur: in overleg vast te stellen

Uitvoering: data librarian

12. Digital Scholarship @ Leiden

Leerdoel: Op de hoogte blijven van ontwikkelingen op het gebied van Open Access, Open Science, Datamanagement en impact.

Vorm: weblog: <https://digitalscholarshipleiden.nl>

Doelgroep: studenten en onderzoekers

Duur: maandelijks een nieuwe bijdrage

13. Library update voor medewerkers van de Universiteit

Dit is geen cursus, maar een mogelijkheid voor docenten om zich door onze specialisten te laten bijpraten over nieuwe diensten en producten van de bibliotheek. De update wordt op maat gemaakt met het oog op uw vakgebied. De nieuwste databases, beschikbare e-books, trucs en tips, zoals het gebruik van RSS of apps, wij komen graag bij u langs om u op de hoogte te brengen.

Uitvoering: vakreferent

14. Gebruik van Bijzondere Collecties

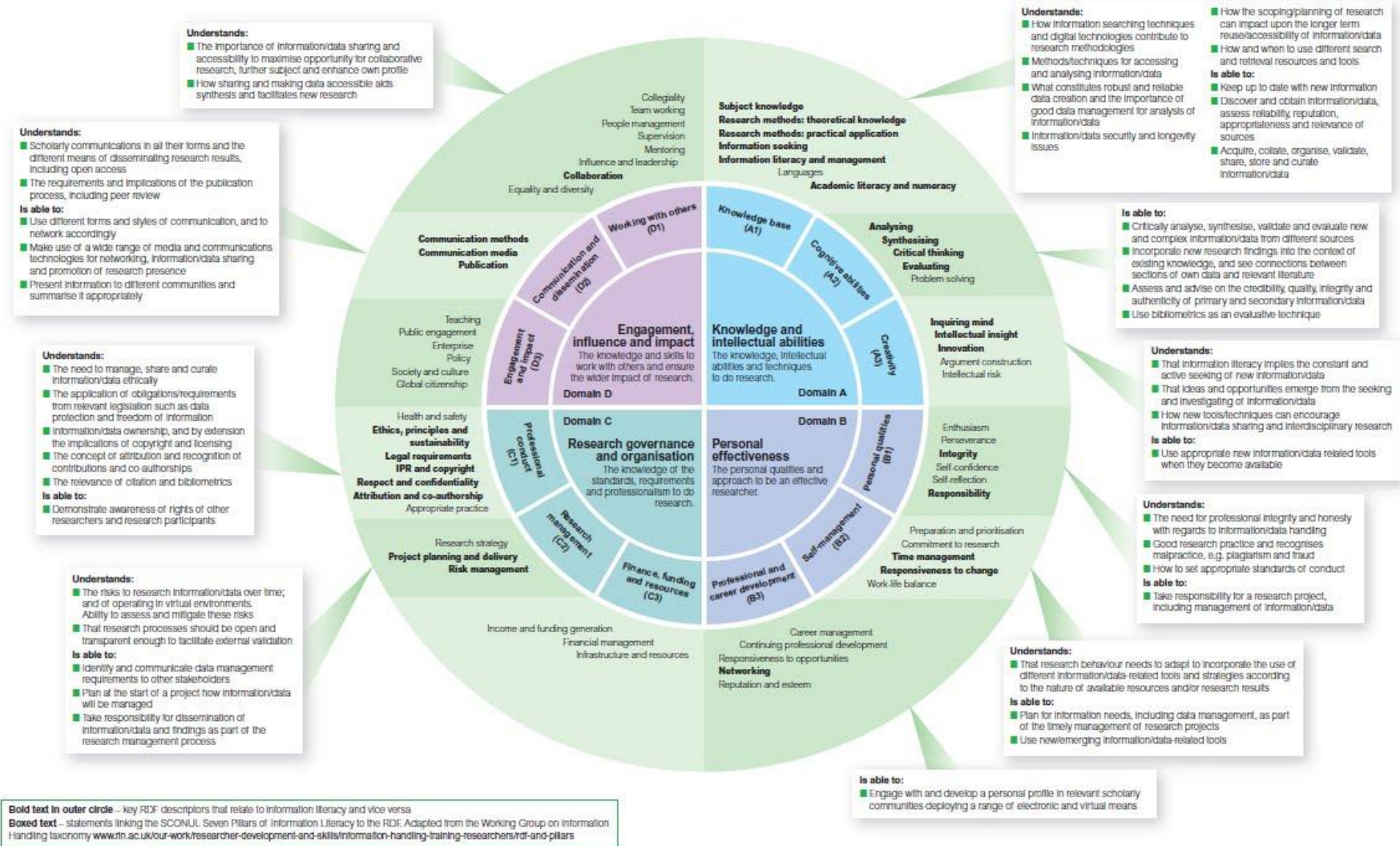
De Bijzondere Collecties van UBL bevatten vele soorten unieke bronnen, zoals brieven, oude drukken,

foto's, landkaarten en atlassen, prenten en tekeningen. Deze materialen zijn beschikbaar voor onderwijs en onderzoek. Een toenemend aantal bronnen wordt digitaal aangeboden. De [conservatoren](#) van de collecties geven op verzoek colleges over deze bijzondere documenten. Voor studenten een uitgelezen kans om kennis te maken met dit vaak unieke materiaal.

Information literacy lens on the Vitae Researcher Development Framework using the SCONUL Seven Pillars of Information Literacy

Researcher Development Framework

Bold text in outer circle – key RDF descriptors that relate to information literacy and vice versa
Boxed text – statements linking the SCONUL Seven Pillars of Information Literacy to the RDF. Adapted from the Working Group on Information Handling taxonomy www.rtn.ac.uk/our-work/researcher-development-and-skills/information-handling-training-researchers/rdf-and-pillars

Are you a well-informed researcher?

“Where do I find the time for not reading so many books?”

Karl Kraus, Austrian writer (1874 – 1936)

Here is a selection of common attributes that demonstrate your information literacy. Let's see how you rate yourself. Read the behaviour and associated examples and rate yourself

Score

- 1 Poor
- 2 Fair
- 3 Good
- 4 Very Good
- 5 Excellent

If you've rated yourself as 5 for everything: Congratulations! Please give this booklet to another researcher who can make use of it.

Anything less, read on...

Behaviour	Example	Rating
I can use a range of data collection techniques	Developing qualitative and quantitative research methods. Differentiating between primary and secondary data	
I can search for information effectively & efficiently	Familiarity with a broad range of search and retrieval tools relevant to own discipline (not just Google). Using advanced features of search engines & databases, combining words, limiting searches	
I can gather new data when required	Designing & creating surveys, gathering experimental data (including controls), carrying out interviews	
I choose sources appropriately and can list the best resources to use for my research	Making use of a wide range of different types of information such as books, journals, websites, video, statistics, grey literature, letters, diaries, manuscripts, maps, databases, newspapers or people	
I understand how to interpret information retrieved from different sources	Understanding how search engines rank results, knowing how to select appropriate results from a database search, being able to sort results sensibly	
I evaluate the quality of the information I find	Using appropriate criteria such as currency, bias, authority to assess information	
I can understand the information and data I find, analysing & synthesising appropriately	Being able to summarise, reword, collate and analyse material	
I know how to keep up to date with new information	Knowing how to use RSS feeds, Twitter, blogs etc to keep up to date	
I analyse my information needs before I start looking for information each time	Defining keywords & phrases, using mind mapping techniques, talking to colleagues, finding background information	
I recognise the legal & ethical implications of using other people's work	Understanding of copyright & plagiarism. Able to reference material correctly	
I know how to look after the research data that I produce	Understanding how to organise, store and curate one's own research data so that it can be located, shared, linked to and if appropriate made available for re-use or enrichment in the longer term	
I am involved in communication networks in my research area	Knowing appropriate mailing lists, conference networks	
I am aware of the role of institutional and subject-based repositories	Understanding the rationale for making research outputs available in open access	
I understand the different types of publication & how to identify the best sources to read & in which to publish	Being able to explain the peer review process for journals. Know how to determine impact factors?	
I have a web profile	Using social media (blogs, microblogging, social sites etc) to create an online personal profile	
I understand how to disseminate the results of my research effectively	Knowing key journals & how to publish in them. Being able use alternative dissemination options	